

PRIPOMOČEK 5

1 *Ime pripomočka:*

OPOMNIK ZA UGOTAVLJANJE MOŽNIH PRIMANJKLJAJEV NA PODROČJU PISMENOSTI

2 *Vir in izvor:*

Opomnik je pripravila dr. Livija Knaflič kot dosežek večletnega raziskovalnega in praktičnega delovanja na področju prepoznavanja težav s pismenostjo pri odraslih.

3 *Cilji in namen uporabe:*

Cilj opomnika je svetovalcem dati oporne točke pri vodenje svetovalnega pogovora za ugotavljanje mogočih primanjkljajev na področju pismenosti pri odraslih.

4 *Strokovna usposobljenost, materialni in drugi pogoji za uporabo:*

Pripomoček ne zahteva posebne usposobljenosti za uporabo. Pomembno je, da ima svetovalec ustrezno andragoško znanje, predvsem pa tudi znanje in izkušnje pri ugotavljanju mogočih primanjkljajev na področju pismenosti pri odraslih. Svetovalec usmerja, spodbuja in z različnimi vprašanji raziskuje težave svetovanca na področju pismenosti.

Posebni materialni pogoji niso predvideni, razen prostora, v katerem poteka pogovor.

5 *Vsebina in struktura:*

V opomniku so vključeni naslednji vsebinski sklopi:

- splošne raziskovalne ugotovitve, tj. značilnosti s področja pismenosti odraslih;
- nekaj primerov dobrih vprašanj za spodbudo, da svetovanec opiše svojo situacijo;
- pomen poznavanja značilnosti lokalnega okolja;
- pomen opazovanja svetovancev v situacijah, ki zahtevajo spretnosti, povezane s pismenostjo;
- pomen sodelovanja in povezovanja z drugimi ustanovami v lokalnem okolju, npr. tudi z učitelji v programih pismenosti.

6 *Predloga pripomočka:*

OPOMNIK

ZA UGOTAVLJANJE MOŽNIH PRIMANJKLJAJEV NA PODROČJU PISMENOSTI

Pripravila: dr. Livija Knaflič, 2007

Pri ugotavljanju primanjkljajev na področju pismenosti pri svetovancu se svetovalec po korakih »pre-mika« od splošnih spoznanj h konkretnem primeru.

SPLOŠNE RAZISKOVALNE UGOTOVITVE, ZNAČILNOSTI

Med odraslimi, ki dosegajo najnižje ravni pismenosti in za katere se ocenjuje, da potrebujejo neko obliko usposabljanja za zviševanje ravni pismenosti, prevladujejo **odrasli z manj kot 12 let šolanja** (mednarodna ugotovitev raziskave IALS, 2000). Med njimi so posebej izpostavljeni:

- mladi do 25. leta, ki so prekinili šolanje, tj. osipniki, ker pismenost kot spretnost ni usvojena v zadostni meri;
- brezposelni, ker svojih spretnosti ne uporabljajo dovolj, da bi se razvijale in ohranjale;
- starši šoloobveznih otrok zaradi medgeneracijskega prenosa pismenosti;
- zaposleni v kmetijstvu, ker svojih spretnosti ne uporabljajo dovolj, da bi se razvijale in ohranjale;
- odrasli s posebnimi potrebami.

Poleg splošnih značilnosti svetovalec sledi tudi **individualnim razlikam med svetovanci** in pozornost posveča naslednjim podatkom in značilnostim:

- biološke značilnosti: sposobnosti in/ali posebne potrebe (npr. motnje branja in pisanja, ko posameznik obvezno potrebuje strokovno pomoč za izboljšanje pismenosti);
- biografski podatki (življenjska in predvsem šolska zgodovina);
- kulturne značilnosti (vrednote, stališča, navade);
- socialni dejavniki in dejanski življenjski položaj posameznika (življenjski pogoji, družinske razmere, gmotni položaj itn.).

Ugotavljanje primanjkljajev/potreb posameznika na področju pismenosti je najobčutljivejši korak. Svetovalec se osredinja na tiste primanjkljaje, ki se jih svetovalec zaveda in je motiviran za njihovo odpravljanje.

NEKAJ PRIMEROV VPRAŠANJ

Nekaj primerov vprašanj za spodbudo; oblikuje jih vsak svetovalec zase, glede na siceršnji način izražanja:

- Kakšne spomine imate na šolo? Kako vam je šlo?
- Kako gledate na to, da se boste ponovno učili?
- Kaj pa branje in pisanje? Ali vsak dan kaj preberete? Ali se vam kdaj zgodi, da ne razumete prebranega?
- Kako vam gre pisanje, npr. izpolnjevanje obrazcev? Ali vam je kdaj težko? Ali vam kdo pomaga pri tem?
- Kaj pa če morate kaj napisati? Ali kdaj prosite koga, da napiše namesto vas?
- Itn.

UPOŠTEVANJE ZNAČILNOSTI LOKALNEGA OKOLJA

Med zbiranjem zgornjih podatkov je pomembno, da je svetovalec seznanjen z možnostmi za izobraževanje odraslih na področju pismenosti v lokalnem krajevnem okolju in da od svetovancev ne zbira podatkov, ki jih ne bo potreboval.

POMEMBNO JE OPAZOVANJE

Pomemben vir podatkov je opazovanje svetovancev v situacijah, ki zahtevajo spretnosti, povezane s pismenostjo (podpisovanje, branje navodil, izpolnjevanje obrazcev ipd.).

Motiviranje posameznika za izboljšanje ravni pismenosti sloni na potrebah posameznika in uporabnosti izobraževalnega programa za posameznika z vidika izobraževalnega obdobja posameznika (na začetku, v sredini ali ob koncu izobraževanja).

POMEMBNO JE POVEZOVANJE – TUDI ZASTOPANJE – Z DRUGIMI ORGANIZACIJAMI, UČITELJI V PROGRAMIH PISMENOSTI IDR.

Pomembno in koristno je, da svetovalec osebno poveže posameznika z ustanovo, ki izvaja programe za zviševanje ravni pismenosti; to je nudi pomoč pri prvem koraku (= zastopanje v svetovanju). V veliko pomoč je lahko stik z učiteljem, ki izvaja programe za zviševanje ravni pismenosti (Usposabljanje za življenjsko uspešnost idr.), za pridobitev najnovejših informacij o izvajanju programa, skupini itn., s katerimi program lahko še bolj »približa« svetovancu.

7 Interpretacija:

Interpretacija dosežkov pripomočka ni potrebna, ker gre za opomnik, ki je namenjen le svetovalcu.

6.2 Pripomočki za pomoč pri organizaciji učenja ter kakovosti in učinkovitosti izpeljave učenja

V tem sklopu so predstavljeni naslednji pripomočki, ki so označeni z zaporednimi številkami:

- Pripomoček 6: Vprašalnik motivacije in učnih strategij
- Pripomoček 7: Opomnik z vprašanji za načrtovanje časa za učenje
- Pripomoček 8: Opomnik za načrtovanje časa za učenje
- Pripomoček 9: Moj akcijski načrt - izzivi na poti do učenja
- Pripomoček 10: Doseganje ciljev - moj akcijski načrt
- Pripomoček 11: Načrtovanje ciljev
- Pripomoček 12: Učni stili
- Pripomoček 13: Učni tipi
- Pripomoček 14: Več inteligenc
- Pripomoček 15: Koncentracija
- Pripomoček 16: Spomin in razumevanje
- Pripomoček 17: Uporaba tehnik pomnjenja
- Pripomoček 18: Zbiranje, iskanje in shranjevanje virov in informacij
- Pripomoček 19: Preverjanje znanja, priprava na teste
- Pripomoček 20: Opomnik za končno refleksijo o učenju in pogled v prihodnost